

**Gevonden gegevens uit het kasboek van Leo Theelen
betreffende het faillissement van de Hanzebank te 's-
Hertogenbosch**

5 5 december 1923 reis naar 's Hertogenbosch: Deze reis heeft praktisch zeker te maken
met het faillissement van de Hanzebank 's Hertogenbosch, waarbij het gezin een
renteboekje en rekening courant aanhielden, ten bedrage van f1868,17 (p. 44). Leo
Theelen gaat naar de bijeenkomst, eet daar en neemt een flesje eau de cologne mee
10 voor zijn vrouw Cecilia Mertens. Er staat verder iets onbegrijpelijks onder, wat het
betekent moet nog uitgezocht worden.

Dec. 5 Reis 's Bosch f4, diner + heel + bel enz 4711 5/12 f25- (p. 23)

15 21 Dec. (1925) Een nabetaling van de failliete Hanzebank, 25 % f467,04 (p. 52).

Enkele weken (12 jan 1926) later weer eenzelfde betaling, maar of dit een fout is?

12/1 (1926) Een nabetaling van de failliete Hanzebank, 25 % f467.04 (p.
20 52) via Helm. Bank & AKartner

12 Apr (1928) Een nabetaling van de failliete Hanzebank, 15% f280.23 (p. 92)

15/3 (1932) Een nabetaling van de failliete Hanzebank, 7½ % f140,11 (p. 172)

25 vanaf 11-12-'33 Een nabetaling van de failliete Hanzebank, 2½ % f46,65 (p. 184)

16/10 '36 Een nabetaling van de failliete Hanzebank, 1,45 % f27,09 (p. 216)

6 december 1923 **Het faillissement van de Hanzebank te 's-Hertogenbosch**
uit de Meijerijsche Courant van donderdag 6 december 1923

UIT STAD EN PROVINCIE

De Hanzebank wordt morgen failliet verklaard.

Wij publiceeren heden uitvoerig het zeer merkwaardige rapport der deskundigen i.z. de surséance der Hanzebank.

De schuldvergelijkingen bij de Hanzebank voor de Arnhemsche Rechtbank.

Rapport Deskundigen Hanzebank Den Bosch

Rechtsgeldigheid cessies aan de Boerenleenbank ad 9½ miljoen in twijfel getrokken; f900.000 komen eventueel voor compensatie in aanmerking.

De Directeur heeft een contract, waarbij hem bij faillissement 10 jaar salaris in eens moet worden uitbetaald d.i. 1½ ton!

De **hoofdoorzaak** der catastrofe is het **beheerbeleid**, de tweede oorzaak pas de crisis.

Er werd nog **dividend uitgekeerd, toen het kapitaal reeds verloren was.**

Een bankbediende speculeerde met bankgeld en **verloor 3½ ton!**

Verzwijging accountants-rapport, knoeierijen met speculaties.

In aansluiting op ons uittreksel uit het rapport der deskundigen t.z. de surséance der Hanzebank, dat we gisteren reeds publiceerden, laten we wegens de grote belangstelling voor deze zaak in onzen lezerskring, het rapport hier grootendeels volgen.

Standpunt deskundigen t.o. van bepaalde gevallen.

Met betrekking tot eenige aangetroffen cessies van vorderingen der Hanzebank aan de Coöperatieve Centrale Boerenleenbank te Eindhoven, tot een totaalbedrag van ca f9.500.000, is door deskundigen besloten om, niettegenstaande er naar hunne overtuiging gegronde aanleiding bestaat daarvan de regelmatigheid en rechtsgeldigheid te bestrijden, deze ten aanzien van hun arbeid als vast staande aan te nemen, zoolang geen uitspraak in rechte is verkregen, waarbij deze cessies nietig worden verklaard. Voorzoover na 16 Juni 1923 door derden cessies hebben plaats gehad (pl.m. f900.000 die kunnen leiden tot compensatie van vorderingen op debiteuren met schulden aan crediteuren, hebben deskundigen, na overleg met de bewindvoerders, gemeend deze cessies buiten beschouwing te kunnen laten).

Ten aanzien van de fondsen in de safe aanwezig of onder berusting van derden en niet dienende tot zekerheid van door de Bank geleende gelden, hebben deskundigen zich bij het verzamelen van de bouwstoffen voor het nog uit te brengen tweede deel van het rapport op het standpunt gesteld, dat deze fondsen, voorzoover de betrokken rekening zulks toeliet, dan wel na aanzuivering van het debetsaldo aan de eigenaars dienen te worden teruggegeven. Hetzelfde is bepaald ten aanzien van aanwezig bevonden incasso's, coupons en verdere waarden, voorzoover het eigendomsrecht van de betrokken rekeningshouders zoude kunnen worden vastgesteld.

Door deskundigen is wel rekening gehouden met de verplichtingen voor de Hanzebank voortvloeiende uit een d.d. 24 Mei 1921 met de directeur M. Verberk gesloten contract.

Bedoeld contract regelt onder meer het pensioen van genoemden directeur of zijne rechtverkrijgenden ingeval van ontslag of overlijden en zulks op zoodanige wijze, dat deze directeur door een eventueel uit te spreken faillissement een aanzienlijke vordering uit hoofde van salaris op de Bank zal kunnen doen gelden.

Geen rekening werd gehouden met een van de rechtskundige adviseurs de Hanzebank geheel of gedeeltelijk terug te vorderen voorschot ad f40.000 door deze adviseurs op 20 Juni 1923 in verband met de door hem behandelde aanvraag tot verlenging van voorloopige surséance van betaling opgenomen.

Verificatie staat baten en schulden.

De deskundigen wenschen dan ook ten opzichte van de door de Hanzebank bij de rechtbank ingediende staat van baten en schulden volstaan met te vermelden, dat deze ten deele onjuist of onvolledig is opgemaakt.

Zij zijn gereed gekomen met hunne beoordeling der op de onderscheidene activa der Hanzebank te lijden verliezen of te verrichten afschrijvingen.

Van deze verliezen en afschrijvingen kan het volgende overzicht worden samengesteld:

Verliezen en geschatte verliezen op debiteuren f	14.017.000.-
Verliezen op effecten	- 129.000.-

5 Naspeuringen van Paul Theelen: De failliete Hanzebank

95	Verlies op deelname Intern. Transito Handel Mij e.a.-	-1.040.000.-
	Afschrijvingen gebouwen	- 390.000.-
	Idem, safe-inrichtingen, meubilair en inventarissen-	170.000.-
	Id. kantoorbenodigdheden	- 20.000.-
		<u>f 15.796.000.-</u>
100	Dit verlies kan voor het navolgende bedrag worden gedekt met behulp van:	
	Gewoon aandeelenkapitaal	f 3.864.150.-
	Pref. aandeelenkapitaal	- 381.500.-
	Reservefonds	- 48.485.68
	Pensioenfonds	- 108.909.09
105	Dividendreserve	- 24.963.37
	Extra Reservefonds	- 420.000.-
	Onverdeelde winst 1921	- 30309.96
	verjaarde dividenden	- 755.23
110	Winstsaldo vóór afschrijving van 1 Jan. 1922 tot en met 10 Juli 1923	- 110.432.33
		<u>f 4.962.235.61</u>

115 In afwijking van den door de Hanzebank overlegde staat, blijktens welke een overschot boven de schulden was te constateeren van f5.482.633 vinden de deskundigen met wegcijfering van het geheele gewone en preferente aandeelkapitaal, reserves, pensioenfonds en winstsaldi, als uitkomst een deficit ten bedrage van f10.834.364.39.

De oorzaken der verliezen.

120 De oorzaken der geleden verliezen zijn naar het oordeel van deskundigen in de eerste plaats en in sterke mate te wijten aan het beheersbeleid en eerst in de tweede plaats aan den algemeen geldenden crisis.

A. Fouten in het beheers-beleid.

125 1. Onjuiste politiek ten aanzien van de balansen per 31 December 1920 en 1921, voorzoover als gevolg daarvan fictieve winsten zijn uitgekeerd.

2. Onoordeelkundige credietverleening.

130 3. Verliezen uit speculatie in fondsen en vreemde valuta, en een ander in strijd met het bepaalde in art.1 der statuten.

4. Verlies op eene participatie in de omstreeks Januari 1920 opgerichte Handelsonderneming Internationale Handel Maatschappij, welke onderneming zich bezig hield met den import van goederen uit Duitschland.

B. Conjunctuurverliezen

135 C. Verlies bij eventuele realisatie van bedrijfsactiva der Hanzebank als gebouwen, terreinen, safe-inrichtingen, meubilair en kantoorinventarissen.

D. Af te schrijven op gebouwen en terreinen

E. Idem op safe-inrichtingen, meubilair, kantoorinventarissen.

A. 1. Onjuiste politiek der balansen

140 In het begin van 1921 was het den ingewijden duidelijk dat reeds zoodanige verliezen waren te duchten dat een belangrijk deel van het aandeelenkapitaal als verloren was te beschouwen. Blijkens de notulen werd het toen in eene vergadering van het bestuur onverantwoordelijk genoemd tot verdere uitkeering dan de reeds als interim-dividend gedeclareerde 3 % over te gaan.

145 Desondanks besloot het bestuur vermeld 6 % dividend uit te keeren en werd slechts een bedrag van f150.00 (0) wegens noodzakelijke afschrijving en reserveering terzijde gesteld.

Het jaarverslag van het bestuur over het jaar 1921 is gedateerd 3 Juli 1922. In de vergadering van 28 Juni 1922 wijst, blijkens de notulen, de accountant der Hanzebank erop, dat het kapitaal als verloren moet worden beschouwd en dat de balans misleidend is omdat van de geleden verliezen niet voldoende blijkt. Na vertrek van den accountant besluit het bestuur toch tot het uitkeeren van een slotdividend ad 2 %.

150 Bij de winstverdeling over 1921 is "wegens noodzakelijke afschrijving en reserveering" een bedrag van f140.000 terzijde gesteld.

155 Het is den deskundigen gebleken, dat, nog afgezien van de geheele onvoldoende afschrijving in bovengenoemde winstcijfers begrepen zijn "koerswinsten", welke slechts konden worden becijferd door sommige actiefposten hoger te waarderen dan toelaatbaar moet worden geacht.

Bovenstaande verklaring van den accountant, waarbij deze er op wijst, dat het kapitaal verloren is en de balans misleidend moet worden genoemd, sluit niet aan bij de in het gepubliceerde jaarverslag over 1921 voorkomende accountantsverklaring.

160 Zoals uit de verklaring blijkt wordt met geen enkel woord noch van het verloren
zijn van het kapitaal, noch van de misleidende balans melding gemaakt.
In het niet voor het publicatie bestemde rapport van den accountant d.d. 13 Mei
1922, dus vóór publicatie van de balans per 31 December 1921, komt deze tot de
volgende conclusies:
165 "Het is voor ons niet aangenaam aan het voorafgaande eenige conclusies te moeten
verbinden, welke niet gunstig zijn wat betreft het verlenen en controleeren der
credieten.
Er is geen rekening gehouden, althans niet voldoende, met onze waarschuwingen en
adviezen.
170 We hebben de aandacht er op gevestigd, dat in de jaren, toen het geld naar de bank
stroomde, niet voldoende aandacht werd geschonken aan de liquiditeits-positie uwer
instelling.
Nu juist twee jaar geleden hebben wij in het toen uitgebrachte crediet-rapport de
credietverleening en de controle op de credieten streng becritiseerd.
175 Zeer groote verliezen zijn momenteel reeds geleden en andere zullen ongetwijfeld
volgen.
In dit verband denken wij aan het interim-dividend, hetwelk reeds uitgekeerd is en
achten wij de vraag gewettigd, of tot uitkeering mocht worden overgegaan.
Hoe het zij, wij meenen het vaststellen van een slot-dividend te moeten ontraden.
180 Ten einde nog zooveel mogelijk te redden, wat er te redden valt, adviseeren wij u
de gevaarlijke credieten - alle zonder uitzondering - onmiddellijk onder serieuze
accountantscontrole te stellen, en de accountants op te dragen niet alleen een
financieele maar ook een bedrijfseconomische controle uit te oefenen. En wil deze
controle de gewenschte resultaten voor u opleveren, dan moet de accountant de
185 lasthebber uwer bank en niet van uw cliënt zijn."
"Waar dit rapport alleen beoogt te zijn een verslag over den toestand der
voornaamste credieten, zullen wij het vraagstuk, hoe moet uwe instelling zelf
gesauveerd worden, niet onder de oogen zien. Alleen mogen wij wel ons diep leedwezen
uitspreken over het feit, dat een instelling, die zoo zegenrijk kon worden, zich
190 momenteel op den rand van den afgrond bevindt".
"Wij erkennen dat de economisch toestanden, welke zich in de laatste jaren hebben
doen kennen, zeer belangrijk tot de schaden en verdere risico's uwer instelling
hebben bijgedragen. Echter wij hebben gewaarschuwd toen wij tot de overtuiging
kwamen, dat uwe bank zich op een hellend vlak bevond. Wij zijn bereid krachtdadig
195 mede te werken uwe instelling te helpen redden, mits wij zekerheden krijgen dat onze
adviezen worden opgevolgd["].
Uit de hiervoor besproken gegevens moet de gevolgtrekking worden gemaakt, dat èn
de directie èn het bestuur en de Raad van Toezicht bij de vaststelling der balans per
31 December 1921 van den slechten stand der zaken kennis moeten hebben gedragen.

200 **A. 2. Onoordeelkundige Credietverleening**

Art. 1 van de Statuten der Hanzebank bepaalt, dat de Vereeniging zich ten doel
stelt hulp en bijstand in geld- en bankzaken te verlenen aan den Middenstand.
In verband met het beperkte doel is blijkbaar het aandeelenkapitaal der Bank
205 betrekkelijk klein gehouden en bedroeg dit einde 1821 slechts ruim f4.000.000. De
omstandigheid, dat op dien datum naast talrijke kleinere credieten 74 posten liepen
tot een bedrag van tezamen ruim f18.000.000 zijnde gemiddeld ruim f250.000 per post
toont naar het oordeel der deskundigen ten duidelijkste aan, dat de Hanzebank verre
haar terrein overschreden had en dat de wijze waarop crediet werd verstrekt in geen
210 deele overeenkwam met de positie der Bank.
Het spreekt vanzelf, dat het grootste gedeelte van bovengenoemde credieten werden
gefinancierd uit spaar- en depositogelden.
In tal van gevallen is hun gebleken dat credieten werden toegestaan, welke, nog in
het midden latend de gegoedheid der betrokken debiteuren gezien zoowel een omzet op
215 de rekening als de dekking, niet hadden mogen worden verleend. De grote crediteuren
hebben in de eerste plaats bijgedragen tot de geleden verliezen.

A. 3. Verliezen uit speculaties

220 De deskundigen hebben bij het onderzoek der effectenposities verschillende posten
aangetroffen welke voor rekening der Hanzebank loopen en waarop verlies is geleden.
Hierbij valt onderscheid te maken tusschen:
a. Beleggingsfondsen, telken jare in de balans geboekt onder het hoofd effecten
b. Deelnemingen in andere ondernemingen en verdere fondsposities, loopend voor
erkenning en risico der Hanzebank of een harer bedienden.

225 Bij een beschouwing der geleden verliezen kan de eerstvermelde groep gevoeglijk onbesproken worden gelaten. Volstaan kan worden met de mededeeling dat hierop per 10 Juli 1923 circa f45.000 moet worden afgeschreven.

230 Wat echter de speculaties van de Bank en een harer bedienden betreft moet gememoreerd worden, dat hierin belangrijk grooter verliezen schuilen, immers een becijfering daarvan toont aan, dat per 10 Juli 1923 de navolgende bedragen als verlies moeten worden aangenomen:

- 235 a. Speculaties van de Bank zelf c.a. f 84.000
 b. Speculaties door een bediende der Hanzebank op naam van en met gelden der Bank verricht c.a. f 264.500
 f 348.500

Ten opzichte van den laatstbedoelden post is aan deskundigen gebleken, dat het bestuur van het bestaan daarvan eerst kennis kreeg toen de betrokken bediende reeds een bedrag van f9.000.000 aan transacties op naam van de Hanzebank, doch volgens zijn later afgelegde schriftelijke verklaring, voor zijn rekening had gedaan.

240 Op 31 December 1920 was als gevolg van bedoelde transacties een verlies van ca f77.000 geleden, welk nadeel geheel ten laste van bedoelden bediende werd gebracht. Met het doel deze fondspositie niet in de te publiceeren Balans tot uitdrukking te doen komen werd een gefingeerde verkoop op het einde van 1920 met daarop volgende terugkoop tot hetzelfde bedrag in het begin van Januari 1921 tot stand gebracht. Op 245 geheel analoge wijze werden tegelijkertijd behandeld f76.000 aandeelen Furness-Stokvis en f1000 aandeelen Billiton, welke wel als eigen fondsen waren aan te merken. Een Amsterdamsche relatie verleende bij deze transactie hare medewerking.

Nadat zodoende in het begin van 1921 de fondspositie van bovenbedoelden bediende weer was hersteld en in Juni 1921 de directie der Hanzebank in een 250 vergadering met den Raad van Toezicht constateerde dat het verlies op dezen post tot circa f226.000 was gestegen, werd op voorstel der directie, daarbij gesteund door de rechtskundigen adviseur der Hanzebank besloten, nog voor f45.000 aandeelen Koninklijke Olie voor rekening der Bank bij te koopen. Men meende dat met den aankoop van deze fondsen het statutair verbod van speculeeren niet werd overtreden aangezien, 255 naar de notulen zeggen, "door de innerlijke positie der maatschappij aankoop van aandeelen Koninklijke Olie dan ook geen speculatief karakter droeg". De rechtskundige adviseur der Hanzebank deelde eveneens blijkens de notulen van bedoelde vergadering mede, "dat dit fonds in den eersten tijd aanzienlijk zal en moet rijzen."

260 Wat de speculaties in vreemde valuta betreft volstaan deskundigen met op te merken, dat aan het bezit van dergelijke valuta, wegens den omvang, naar hun oordeel een speculatief karakter (kleeft, dat) springt onder meer scherp in het oog bij een einde 1919 voor eigen rekening loopende post Marken ten bedrage van ruim 8.000.000 R.M. toendertijd nog te boek staande voor f0.10 en hooger.

265 **A. 4. Verlies op participatie in de Internationale Transito-Handel Mij**

Hierboven werd reeds gememoreerd, dat de Hanzebank omstreeks ultimo 1919 onder meer een positie in Marken had loopen tot een bedrag van ruim R.M. 8.000.000 te boek staande tegen f0.10 en hooger. De Markenkoers noteerde op dat tijdstip circa 5.42 270 zoodat op den onderhavigen post een belangrijk koersverlies viel te constateeren. Teneinde dit verlies te beperken of zoo mogelijk zelfs in te verdienen werd op voorstel van een der directeuren besloten tot aankoop van diverse handelsgoederen in Duitschland met het doel deze hetzij in Holland hetzij in andere landen met winsten te verkoopen. Aan dit voornemen werd uitvoering gegeven door oprichting van een syndicaat, waaraan buiten de Hanzebank nog andere deelnamen. Het totaal bedrag der 275 deelnamen stelde zich tenslotte op ruim Rm 9.000.000. De waarde van de deelname der Hanzebank werd door de directie bepaald door de Mark om te rekenen tegen f0.15. De hierdoor geboekte fictieve koerswinst heeft dientengevolge de verlies- en winstrekening over 1919 met f150.000 geflatteerd.

280 De onderneming in kwestie bleek niet aan het beoogde doel te beantwoorden. Er werden dan ook onderhandelingen aangeknoopt teneinde te geraken tot verkoop van het bedrijf. Hangende deze onderhandelingen meende de directie naar zij tegenover deskundigen verklaarde, het in het belang der Hanzebank te achten, indien werd overgegaan tot overname door de Bank van de deelnemingen der verdere participanten in de Internationale Transito Handel Mij. In hoeverre het op dat tijdstip inderdaad te 285 billijken viel tot overname der verdere participaties te besluiten, kunnen deskundigen thans niet beoordeelen. Het is echter opgevallen, dat de directeuren en de accountant der Hanzebank, voor zoover deze voorkwamen op de lijst der participanten, van de door de Bank aangeboden gelegenheid tot overname hunner participaties, hebben gebruik gemaakt. Uit de boeken en bescheiden is deskundig[en] verder gebleken, dat de 290 als resultaat der onderhandelingen gevolgde transactie, met de N.V. voorheen Blass en

Groenewegen, te Utrecht gesloten tot groote teleurstelling heeft aanleiding gegeven, zulks in hoofdzaak tengevolge van de niet te voorziene omstandigheid dat dezer Vennootschap kwam te faillieeren. Hierdoor moest op vordering van de Hanzebank uit hoofde van haar aandeelenbezit in een voorschot in rekening-courant aan die Vennootschap een verlies worden genomen, door deskundigen becijferd op f1.010.000.

B. Conjunctuurverliezen

De geleden verliezen zijn uitsluitend toe te schrijven aan falen in het beheer doch houden, afgezien van onvoorziene omstandigheden, zonder twijfel eveneens verband met de algemeene ontwrichting van den handel en de industrie in ons land gedurende de laatste jaren. Het is deskundigen naar vanzelf spreekt niet mogelijk den invloed van de crisis op de grootheid der geleden verliezen onder cijfers [cijfers] te brengen.

C. Verlies bij eventueele realisatie van bedrijfsactiva

Uit de op verzoek van deskundigen door taxateurs verrichte taxaties valt op te maken, dat ingeval van taxatie der verschillende bezittingen der Hanzebank als Gebouwen, Terreinen, Safe-inrichtingen, Meubilair en Inventarissen met de navolgende bijzondere verliezen zal zijn rekening te houden.

Gebouwen en Terreinen	f 390.000
Safe-inrichtingen, Meubilair en Inventarissen	f 170.000
Kantoorbenodigdheden	<u>f 20.000</u>
Tezamen	f 580.000

Voor zoover eigendommen der Hanzebank tot op heden werden verkocht is in bovenbedoelde becijfering van de liquidatiewaarde dezer activa de opbrengstprijis en niet de taxatiewaarde als basis genomen.

Vooruitzichten van den Boedel

Een aan de hand van het reeds gereed zijnde, op stellingen gemaakte voorloopige becijfering heeft aangetoond, dat het bedrijf in zijn tegenwoordige vorm niet winstgevend is.

In verband met het becijferde deficit bestaat dan ook maar de overtuiging van deskundigen geen vooruitzicht, dat na verleend maximaal herstel volledige betaling aan crediteuren zal kunnen volgen.

Salarisregeling van den Directeur

Aan het merkwaardige rapport van de deskundigen (het betreft nog slechts het thans verschenen eerste gedeelte ervan) waaruit hierboven de voornaamste bijzonderheden zijn weergegeven is toegevoegd een copie van een van onder dagteekening van 24 Mei 1921 opgestelde regeling van het salaris, het pensioen en het weduwen- en wezenpensioen voor den directeur. Er blijkt o.a. uit, dat de tegenwoordige functionaris enen salaris had van f15.000, buiten het winstaandeel en voorts recht op een pensioen van f400 voor elk jaar met een maximum van f10.000 welk jaarlijksch bedrag echter ook uitgekeerd wordt bij buiten diensttreding door ongeschiktheid. Verder bevat deze royale regeling de bepaling, dat het jaarlijksche pensioen der weduwe f3333 zou bedragen, benevens f600 voor elk der kinderen.

Bij liquidatie of faillissement heeft de directeur, wegens bedoelde regeling recht op loon in eens tot het tienvoudige van de jaarlijkse uitkeering.

SCHULDVERGELIJKINGEN BIJ DE HANZEBANK.

Naar wij vernemen zal Donderdag 13 Dec. voor de Arnhemsche Rechtbank een kwestie van schuldvergelijking worden behandeld, zooals deze tusschen crediteuren en debiteuren der oude Hanzebank in den laatsten tijd veelvuldig is voorgekomen.

Twee debiteuren die in Augustus j.l. hun schuld hadden vereffend met de vordering van een krediteur ten bedrage van rond f8000 zijn op 13 Dec. gedagvaard voor de Arr. Rechtbank te Arnhem.

Dat is, voorzoover wij weten, meldt de "Gelderlander" het eerste geval, dat voorkomt.

[PS Hierna en hiervoor zijn nog in alle kranten talloze artikelen verschenen over de ondergang van de Hanzebank. Enkele hiervan worden hieronder genoemd uit de Meierijsche Courant:

Op 12 december 1923 een vervolg op het bovenstaande.

Op 8 januari 1924 wordt de burgemeester van Deurne J.C. van Beek opgevoerd als secretaris van de Raad van Toezicht van de Hanzebank. Hij zou zich verzet hebben tegen het toekennen van 10 jaarsalarissen aan de directeur bij een faillissement.

Naspeuringen van Paul Theelen: De failliete Hanzebank

Op 27 maart 1924 staat in de krant "Een daad van den directeur". De directeur van de Hanzebank doet daarbij afstand van zijn wettelijk recht, nl. 10 jaarsalarissen bij faillissement.

360 Op 17 juli 1924 vinden we onder de titel "Faillissement Credietvereniging "De Hanzebank"" de mededeling dat personen die spaarbankboekjes bezitten die op zondag 20 juli, maandag 21 juli en dinsdag 22 juli die in de R.K. Volksbond te Eindhoven kunnen ruilen tegen een vordering.]